

OHJEITA OIKEUDELLISEEN KIRJOITTAMISEEN

Lapin yliopiston oikeustieteiden tiedekunta

Syksy 2015

YLEISTÄ

Kirjoittaminen on jokaiselle juristille tärkeä taito. Jokainen kirjoitelma kehittää kirjoitustaitoa, mutta oikeustieteellisen koulutuksen aikana pääpaino on oppia luomaan oikeudellista ja oikeustieteellistä tekstiä. Oikeudelliseen kirjoittamiseen opiskelijaa harjaannutetaan opintojen alusta lähtien. Tieteellinen kirjoittaminen kulminoituu notaari- ja maisteritutkielmien kirjoittamiseen.

Tieteellisen tekstin kriteereitä ovat kriittisyys ja objektiivisuus, tieteellisten käsitteiden ja termien täsmällinen ja mahdollisimman yksitulkintainen käyttö sekä lähteiden tarkka osoittaminen.¹ Tekstissä tulee selkeästi erottaa omat ajatukset muiden ajatuksista, keskittyä aiheeseen ja argumentoida esittämänsä mielipiteet. Tieteellisen kirjoituksen tarkoituksena on oppineisuuden ja sitä kautta lukeneisuuden osoittaminen. Olipa kyse millaisesta kirjoitelmasta tahansa, tulee sen olla hyvin jäsennelty ja looginen kokonaisuus. Hyvä teksti vaatii aina jonkin verran suunnittelua. Vaikka tieteellisen tekstin vaatimuksena onkin asiallisuus, saa tekstissä silti näkyä kirjoittajan oma persoonallinen tyyli.

Näiden ohjeiden tarkoituksena ei ole antaa perusteellista kuvaa oikeustieteellisestä kirjoittamisesta vaan tarjota lähtökohta tiedekunnassamme oikeustiedettä opiskelevalle kirjallisten töiden laadintaan ja samalla yhtenäistää tiedekunnan kirjoittamisohjeita.

Lisätietoja tieteellisestä ja oikeustieteellisestä kirjoittamisesta saa esim. teoksesta Kirjoitetaan juridiikkaa (Husa yms. 2008) sekä Ahti Saarenpään artikkelista Oikeustieteellisen tutkielman kirjoittamisen peukalosääntöjä (löytyy teoksesta Oikeusteorian poluilla: juhlaKirja: professori Rauno Halttunen 2006, s. 285-308).

Seuraavassa esitellään eräitä kirjoitelmatyyppejä, joita oikeustieteellisen tutkinnon suorittamisen aikana laaditaan. Loppuosasta löytyvät tekniset kirjoittamisohjeet. Huomioitavaa on, että seuraavat kuvaukset ja ohjeet ovat vain yleispiirteisiä ja aina tulee noudattaa niitä ohjeita, joita kirjoitelman tarkastaja erikseen antaa.

¹ Aalto-Yliopisto Kauppakorkeakoulu: Tieteellisen kirjoitustavan pelisäännöt <http://viestinnantietoaines.aalto.fi/Tieteellinen/johdanto3.htm>, luettu 10.12.2015

OPPIMISPÄIVÄKIRJA

Oppimispäiväkirjalla tarkoitetaan tekstiä, joka muodostuu luentosarjan tai opetusseminaarin aikana esitettyjen pääasioiden ja muiden aihealuetta koskevien teemojen esittelemisestä sekä aiheeseen liittyvistä omista tulkinnoista ja kysymyksistä. Oppimispäiväkirja on aina enemmän kuin luentomuistiinpanot tai suorat siteeraukset kirjoista. Oppimispäiväkirjan tarkoituksena on tuoda esiin, mitä opiskelija on tosiasiallisesti oppinut kurssin/luennon aikana. Oppimispäiväkirjassa olennaista on oman ajattelun kehittymisen ja oman oppimisen arviointi. Oppimispäiväkirjassa tulee esitellä kurssilla/luennolla käyty aihepiiri lyhyesti, mutta kirjoitus ei ole referaatti luennoista/luentomateriaalista, vaan edellyttää aina omaa pohdintaa. Toki luentomuistiinpanot ovat hyödyllinen apu kirjoitustyössä, sillä päiväkirjassa käsitellään luennoilla esitettyjä asioita. Niitä arvioidaan, kommentoidaan, kritisoidaan ja työstetään luennoilla heränneitä ajatuksia ja kysymyksiä eteenpäin. Opettaja voi myös ohjeistaa oppimispäiväkirjan rakennetta tarkentavilla pohdintateemoilla tai -kysymyksillä

Asiatyyliltään oppimispäiväkirja on vapaampi kuin muut kirjoitelmatyypit. Tästä huolimatta myös oppimispäiväkirjan tulee olla looginen ja selkeä kokonaisuus. Lähdeaineiston käyttäminen on mahdollista.

REFERAATTI

Referaatin tarkoituksena on tiivistää pohjateksti sellaiseksi, että lukijalle selviää pelkän referaatin perusteella, mistä pohjatekstissä on ollut kyse. Referaatin tulee olla noin kolmasosa alkuperäisen tekstin pituudesta. Referaatissa ei tule esittää omia ajatuksia tai mielipiteitä vaan on pitäydyttävä alkuperäisessä tekstissä. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että referaatti kokonaisuudessaan pysyy uskollisena alkuperäistekstin ajatuksille ja väitteille.

ESSEE

Essee on pohtiva kirjoitelmatyyppi, jonka tarkoitus on esitellä jokin aihe ja pohtia siihen liittyviä kysymyksiä. Esseen tarkoituksena on osoittaa, että kirjoittaja hallitsee esseen asiakokonaisuuden. Tärkeätä on aiheen rajaaminen. Onnistunut aiheen rajaaminen vaatii aihepiirin tuntemista.

Esseen tulee perustua lähteisiin (säädökset, esityöt, oikeustapaukset, oikeuskirjallisuus yms.) mutta yhtä tärkeitä ovat kirjoittajan oma analyysi ja kommentit aiheesta. Essee on tyyliltään asiapitoinen eikä salli niin vapaata kirjoittamista kuin esimerkiksi oppimispäiväkirja.

KIRJALLISUUSANALYYSI

Kirjallisuusanalyysin tavoitteena on perehdyttää kirjoittaja tietyn oikeudenalan erityiskysymyksiin. Kirjallisuusanalyysi voidaan tehdä joko yhdestä tai useammasta samaan aihepiiriin kuuluvasta teoksesta, yleensä väitöskirjasta.

Edellytyksenä hyvän kirjallisuusanalyysin tekemiselle on analyysin pohjana olevan kirjallisuuden perusteellinen ja kriittinen lukeminen. Analyysissä tämä kritiikki kirjoitetaan auki perustellen muulla aihepiiriä koskevalla kirjallisuudella ja muilla oikeuslähteillä. Teos on suhteutettava muuhun alan tutkimukseen ja arvioita kyseisen teoksen merkitys alalla tai – jos opettajan kanssa on niin sovittu – oman tutkielman kannalta.

OIKEUSTAPAUSSANALYYSI

Oikeustapaussanalyysin tarkoituksena on esitellä lukijalle kyseessä olevan ratkaisu ja analysoida sitä kurssin aiheen näkökulmasta. Erityisesti tärkeää on tapauksen perusteluiden pohtiminen ja ratkaisun analysoiminen. Analyysissä voidaan pohtia mm. seuraavia kysymyksiä: Olisiko tapauksessa voitu päätyä myös toiseen ratkaisuun? Mitkä olivat tapauksen merkittävimmät oikeudelliset kysymykset ja miten ne ratkaistiin? Millä perusteluilla ratkaisuun päädyttiin ja olivatko perustelut mielestäsi oikeat?

Työssä ei yleensä ole tarpeen toistaa ratkaisuselostusta pitkin suoria lainauksia. Työssä tulisi pyrkiä esittelemään myös esimerkiksi ratkaisun suhdetta aiempaan oikeustilaan (muuttiko, vahvistiko?). Jos eri oikeusasteiden lopputulokset tai perustelut eroavat toisistaan, alempienkin oikeusasteiden ratkaisuihin on syytä kiinnittää huomiota. Jos kyse on äänestysratkaisusta, myös enemmistön kanssa eri mieltä olevien jäsenten lausuntoihin on kiinnitettävä huomiota. Jos ratkaisun otsikossa viitataan toisiin ennakkopäätöksiin (Ks., Vrt.), niihin perehtyminen auttaa kokonaisuuden hahmottamisessa. Tarvittaessa on otettava huomioon ratkaisun antamisen jälkeen tapahtuneet lainsäädäntömuutokset ja esiteltävä niiden vaikutus kysymyksessä olevaan

oikeudelliseen ongelmaan. Ratkaisu on siis esiteltävä osana oikeusjärjestystä. Suositeltavaa on oikeuskirjallisuuden ja muun lähdeaineiston käyttäminen analysoinnissa.

NOTAARITUTKIELMA

Notaaritutkielma on oikeustieteellisen tutkinnon ensimmäinen laajempi kirjoitustyö. Notaaritutkinnon tulee ilmentää jo laajempaa valitun aiheen hallintaa kuin essee.

Notaaritutkielman ohjepituus on 20 sivua. Vaikka mainittu pituus on ohjeellinen, tulee pyrkiä lähelle kyseistä sivumäärää. Tämä edellyttää, että työ rajataan niin, että sivumäärä ei ylitä annettua sivumäärää merkittävästi.

Notaaritutkielman tulee ilmentää kirjoittajan perehtyneisyyttä aiheeseen liittyvistä säännöksistä, oikeuskäytännöstä sekä kirjallisuudesta.

Notaarityö päättää oikeusnotaarin tutkinnon, jonka jälkeen opiskelija

- omaa yleiskuvan asianomaisella oikeudenalalla harjoitettavasta tutkimuksesta ja tunnistaa oikeustieteellisen kirjoittamisen perusvaatimukset
- osaa käyttää oikeustieteen perusmetodeja
- osaa tuottaa oikeudellista tekstiä näiden vaatimusten mukaisesti
- on laajentanut tietämystään opinnäytetyön aihepiiristä.

MAISTERITUTKIELMA

Maisteritutkielman ohjepituus on 70 sivua. Myös maisteritutkielmassa aiheen onnistunut rajaaminen on tärkeää, jotta sivumäärä ei veny liian pitkäksi. Vain aivan poikkeuksellisesti sivumäärä voi ylittää 90 sivua. Jos näyttää siltä, että sivumäärä venyy yli tästä, on syytä ottaa yhteyttä mahdollisimman pian ohjaavaan opettajaan mahdollisen aiheenrajauksen tarkentamiseksi.

Maisteritutkielman tehnyt opiskelija osaa hallita tieteellisen kirjoittamisen taidon. Tutkielman tulee osoittaa:

- kykyä tieteelliseen ajatteluun ja itsenäiseen työskentelyyn,
- kykyä käyttää tutkimuslähteitä ja -menetelmiä,
- perehtyneisyyttä tutkielman aihepiiriin ja

- kykyä täsmälliseen ja virheettömään kielenkäyttöön.

Tarkempi kuvaus maisteritutkielman sisällöstä ja arvostelukriteereistä löytyy opintojaksokuvauksesta.

TEKNISET KIRJOITUSOHJEET

(Ohjeen laatinut Tuula Linna, syksyllä 2015)

I PYKÄLÄMERKINNÄT

Pitkä tapa:

rikoslain 34 a luvun 4 §:n 2 momentin 5 kohta

- rikoslain (lain nimi pienellä) 34 a luvun 4 §:n (genetiivi, ei väliviivaa, ei pistettä) 2 momentin (genetiivi) 5 kohta (ei väliviivaa)

velkajärjestelylain 13 §:n 1 momentin 3 kohta

- ei merkitä lukua, kun pykälänumerointi juokseva lain alusta loppuun

Lyhyt tapa:

RL 34a:4.2:n 5 kohta

VJL 13.1 §:n 3 kohta

EI sekamuotoja, kuten:

RL 34:4§:n 2 mom. 5-k.

VJL 13 pykälän 1 mom.

VJL 13.1:n mukaan (pitää olla VJL 13.1 §:n mukaan)

Tekstissä: - - - ulosottokaaren pykälissä on otettu huomioon velallisen heikko taloudellinen tilanne. EI: Ulosottokaaren §:ssä on otettu huomioon - - - EI myöskään velkajärjestelyn 15 pykälässä (vaan §:ssä)

Sijapäätteet ja järjestysnumeropisteet:

UK 4:3:ssä, mutta UK 4:3.1:ssa.

Pykälänumeroita ei nykyisin enää pidetä järjestysnumeroina (ei edes puhuta: ulosottokaaren ensimmäisen luvun kuudennessa pykälässä – vaan: ulosottokaaren yksi luvun kuusi pykälässä).

Ei siis merkitä: UK 1. luvun 6. §:ssä

II SÄÄDÖKSET

Kun säädös mainitaan ensimmäisen kerran (jollei lyhenne- tms. luettelossa säädösnumerot): Palkan ulosmittauksesta säädetään ulosottoaaren (**705/2007**) 1 luvun 3 §:ssä.

EI: - - - ulosottoaaren (15.6.2007/705) 1 luvun 3 §:ssä.

Voitte merkitä myös: Asiasta säädetään uudessa ulosottoaareissa, ja lain esitöissä tätä yhteiskunnallista näkökohtaa on painotettu (**L 705/2007**, HE 83/2006 vp).

HUOM: **säädös** = (kokonainen) laki, asetus ym. kokonaisuus – **säännös** = (yksittäinen) pykälä, momentti tai kohta. Ei sanota: oikeudenkäymiskaaren säädöksissä.

Lainkohta on yleistermi, jota voi käyttää säännöksen synonyymina.

HUOM: Asetus asiakirjojen tiedoksiannosta – ei sanota ”asetuksessa asiakirjojen tiedoksiannosta säädetään - - - ” vaan: ”asiakirjojen tiedoksiannosta annetussa asetuksessa säädetään - - - ” Samoin esimerkiksi ”oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 4 luvun 2 §:n mukaan - - -”

III EU-ASETUKSET JA KANSAINVÄLISET SOPIMUKSET

EU-asetuksissa ja kv. sopimuksissa ei ole pykälää vaan artikloja, jotka jakautuvat kohtiin ja alakohtiin (tai jos alakohta on merkitty ajatusviivalla: luetelmakohtiin). Jos kyse on aiemmasta kuin 24.3.2011 suomennetusta sopimuksesta, noudatetaan aiempaa jaottelua artikla-kappale-kohta-alakohta.

EU-asetuksesta merkitään esimerkiksi:

MKA 2(3)(b) artiklassa = maksukyvyttömyysasetuksen 2 artiklan 3 kohdan b alakohta

engl.: art. 2(3)(b) EIR = European Insolvency Regulation,

Sopimuksissa ei ole säännöksiä vaan **määräyksiä** (ei tule puhua myöskään säädöksistä tai säätämisestä kansainvälisten sopimusten yhteydessä).

Sopimuksista ilmoitetaan se ensimmäistä kertaa mainittaessa SopS-numero (tai muun sopimussarja, esim. UNTS:n numero, jollei sopimusta löydy Suomen säädöskokoelman sopimussarjasta).

Sopimusten nimet kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella (jollei ala erisnimellä).

Myös kansainvälisten tuomioistuinten ratkaisuksista kirjataan esiin yksilöintitiedot, esim. YK:n Kansainvälisen tuomioistuimen päätöksistä ko. ICJ Reports -numero

IV KORKEIN OIKEUS

Kieliopin mukaan korkein oikeus kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella (samoin korkein hallinto-oikeus, hovioikeus ja kärjäoikeus).

Ennakkopäätökset merkitään **KKO 2012:10** (ei KKO:2012:10). Ei tarvitse toistaa joka kerta ”ennakkopäätöksessä”, koska merkintätavasta näkyy, että kyseessä on ennakkopäätös.

Tekstin joukossa mieluummin: Oikeuskäytännöstä on havaittavissa, että **korkein oikeus** on ottanut kantaa – Voidaan merkitä haluttaessa myös - - - -, että **KKO** on ottanut kantaa.

Jos siteeraatte pelkän otsikon, voitte merkitä esimerkiksi: Viimeaikaisessa oikeuskäytännössä korkein oikeus on - - - . Esimerkkinä voidaan mainita ratkaisu KKO 2012:10: xxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx (otsikko).

Kun puhutte ”ratkaisusta”, näkökulmana on korkeimman oikeuden oikeudellinen kannanotto, kun puhutte ”tapauksesta” painopiste on jutun faktapohjassa.

V EDUSKUNTA JA LAINVALMISTELUASIAKIRJAT

Kun viittaatte hallituksen esitykseen, on riittävää käyttää muotoa: HE 20/2002 vp rangaistusmääräysmenettelyksi (ei HE:20/2002)

– vp tarkoittaa valtiopäiviä (vrt. kalenterivuosi), eikä lyhenteen jälkeen tule pistettä

Lainuudistuksen vaiheet:

1. Vaihe = oikeusministeriön tai muun ministeriön työryhmä, merkitään:

Esitutkinta- ja pakkokeinotoimikunta (OM, KM 2009:2) (on siis komiteamietintö)

Esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön täydentäminen (OM, Mietintöjä ja lausuntoja 42/2012). Sen jälkeen riittää pelkkä OM 42/2012 (tai näin heti, jos täydellisesti lähdeluettelossa)

2. Vaihe = lausuntopalaute, merkitään:

Esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön uudistaminen. Lausuntotiivistelmä (OM, Mietintöjä ja lausuntoja 61/2012). Lyhyt muoto OM 61/2012

3. Vaihe = hallituksen esitys (eduskunnalle), merkitään:

HE 222/2010 vp esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön uudistamiseksi

4. Vaihe = eduskuntakäsittely

Valiokunta-asiakirjat:

LaVM 44/2010 vp (lakivaliokunnan mietintö, lakivaliokunta ollut ns. mietintövaliokunta)

PeVL 66/2010 vp (perustuslakivaliokunnan lakivaliokunnalle antama lausunto)

HaVL 50/2010 vp (hallintovaliokunnan lakivaliokunnalle antama lausunto)

EV 374/2010 vp (eduskunnan vastaus, josta tulee Tasavallan Presidentin vahvistamisen jälkeen laki, joka tulee voimaan tietyinä päivinä)

MUITA TEKNISIÄ OHJEITA

Seuraavassa myös muita teknisiä ohjeita kirjoitelmien ja tutkielmien laatimiseksi

Kaikkia kirjoitelmia koskevat yhteiset merkintätavat:

- riittävät marginaalit (vasen 3 cm, muut 2 cm)
- fontti 12 pt (Times New Roman tai sitä vastaava)
 - alaviitteissä fonttikoko pienempi (10 tai 11 pt)
 - myös sisennetyissä jaksoissa, joissa esimerkiksi esitellään oikeustapauksen sisältöä, fonttikoko voi olla pienempi (11 pt)
 - otsikoissa voi käyttää suurempaa fonttikokoa, lihavoitua, kursivoitua jne.
- riviväli 1,5
 - riviväli 1 alaviitteissä, luettelosivuilla sekä sisennetyissä jaksoissa
- reunojen tasausta ja tavutusta tulee käyttää

Rakenne esseessä, notaaritutkielmassa ja maisteritutkielmassa:

- kansilehti, tiivistelmä (vain maisteritutkielmassa), sisällysluettelo, lähdeluettelo ja mahdollinen lyhenneluettelo, leipäteksti, mahdolliset liitteet
 - kansilehdellä esseen aihe ja kirjoittaja, notaaritutkielmassa ja maisteritutkielmassa työn otsikko ja oikeaan alakulmaan Lapin yliopisto, notaaritutkielma/ maisteritutkielma, tekijän nimi, oppiaine, aika (esim. syksy 2015)
 - oppimispäiväkirjassa erillistä kansilehteä ei tarvita, mutta työn alkuun tulee merkitä seuraavat tiedot: Kirjoittajan nimi ja opiskelijanumero sekä opintokokonaisuuden nimi ja numero
- juokseva sivunumerointi siten, että alkusivut (tiivistelmä, sisällysluettelo jne.) roomalaisin numeroin, kansisivua ei numeroida
- tekstisivut arabialaisin numeroin, sivunumero oikealla ylhäällä
- mahdolliset liitteet lopussa luetteloidaan roomalaisin numeroin

Viittaukset ja lähteet

Käytettyihin lähteisiin viitataan alaviitteissä:

- numeroi alaviitteet juoksevasti läpi työn
- lakiviittaukset tekstiin
- mainitessasi laki ensimmäisen kerran merkitse lain numero
- samoin, jos kirjoitat lainmuutoksista, merkitse muutoksen numero

Lähteiden merkitseminen lähdeluetteloon

Kirja

Tekijän nimi, teos, kustantajan kotipaikka ja vuosiluku, esim. *Wagner-Prenner, Marianne: Syyntakeisuus ja mielentila. Rikosoikeudellinen ja empiirinen tutkimus syyntakeisuuden määräytymisestä. Helsinki 2000.*

Jos kirja on julkaistu sarjassa, myös sarjan tiedot on merkittävä, esim. *Kimpimäki, Minna: Universaaliperiaate kansainvälisessä rikosoikeudessa. Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen julkaisuja A-sarja N:o 264. Helsinki 2005.* Jos kirjasta on useampia painoksia, painos on mainittava. Pääsääntö on se, että käytetään uusinta painosta, ellei erityistä syytä käyttää vanhempaa

Artikkeli kokoomateoksessa

Tekijän nimi, artikkelin nimi, teoksen nimi, teoksen toimittaja, kustantajan kotipaikka, vuosi, artikkelin sivunumerot, esim. *Lehtonen, Asko, Rangaistuksen määräämisestä ja rikoksen uhrin avuttomuudesta tai turvattomuudesta. Teoksessa: Väkiältä, seuraamukset ja haavoittuvuus – Terttu Utraisen juhla-kirja, toim. Mirva Lohiniva-Kerkelä, Helsinki 2006, ss. 263-298.* Jos teoksella useampi kirjoittaja tai toimittaja mainitaan kaikki

Artikkeli aikakausijulkaisussa tai lehdessä

Lähdeluettelo: tekijän nimi, artikkelin nimi, lehden/julkaisun nimi, vuosiluku ja sivunumerot, esim. *Niemi-Kiesiläinen, Johanna: Perheväkivallan sovittelu on erosovittelua, Lakimies 2005, s. 273–279.* Jos sivunumerointi lehdessä on lehtikohtaista eikä jatkuvaa, silloin mainittava myös lehden numero.

Artikkeli verkkolähteessä

Lähdeluetteloon normaalit bibliografiset tiedot, jonka lisäksi saatavissa ja osoite mistä löytyy sekä viittauspäivä, esim: Bentham, Jeremy: An Introduction to the Principles of Morals and Legislation 1781. Batoche Books. Kitchener 2000, s. 82–98. Saatavissa: <http://socserv.mcmaster.ca/econ/ugcm/3ll3/bentham/morals.pdf> (käyty 10.10.2015).

Virallislähteet

HE 44/2002 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle rikosoikeuden yleisiä oppeja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Helsinki 2002.

LaVM 28/2002 vp. Lakivaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä rikosoikeuden yleisiä oppeja koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Helsinki 2002

KM 1977:72. Rikosoikeuskomitean mietintö. Helsinki 1977.

Viittaukset

Lähdeluettelossa on mainittava jokainen lähde, johon tekstissä viitattu

Vastaavasti, jokaisesta lähdeluettelossa mainitusta lähteestä tulee olla ainakin yksi viittaus tekstissä

Viittaus alaviitteissä merkitään seuraavasti: tekijän sukunimi, teoksen julkaisuvuosi/lehti ja vuosikerta, sivu(t), missä viitattu teksti esiintyy:

- Ks. *Wagner-Prenner* 2000, s. 96–104.
- *Lehtonen* 2006, s. 265. (ei viittausta toimittajan nimellä)
- *Niemi-Kiesiläinen* LM 2005 s. 276.
- *Bentham* 2000 s. 96.

Viitattaessa hallituksen esityksiin voidaan käyttää myös muotoa HE 44/2002 vp, s. 6 tai jos käytetään elektronista muotoa, jossa ei sivunumerointia, yksilöinti muotoa HE 44/2002 vp, Yleisperustelut, luku 2.1. eli se otsikko, minkä alta teksti löytyy

- samoin viitataan valiokuntamietintöihin jne.

Alaviite aloitetaan isolla alkukirjaimella ja loppuun merkitään piste, vaikka olisi epätäydellinen lause.

Suoraan tekijän nimi, Ks., Vrt.:

Hemmo 2003 s. 56 – tarkoittaa, että tekstissä esitetty on suoraan lainattu lähteeltä

Ks. *Hemmo* 2003 s. 56 – tarkoittaa, että tekstissä esitetty ei ole suoraan lainattu lähteeltä, mutta kuvaa lähteen ajattelua

Ks. myös *Hemmo* 2003 s. 56 – tarkoittaa, että ko. teoksesta löytyy lisätietoa

Vrt. *Hemmo* 2003 s. 56 – tarkoittaa, että olet eri mieltä kuin *Hemmo*

Esimerkkejä:

Kanteenmuutoskiellosta säädetään OK 14:2:ssä. ² Kanteenmuutoskielto on käytännössä - -

- Alaviiteindeksi merkitään pisteen jälkeen. Jos viittaus koskee useaa lausetta tai koko kappaletta, alaviiteindeksi viimeisen lauseen pisteen jälkeen.

Kanteen muuttamista koskevaa kieltoa nimitetään ”kanteenmuutoskielloksi”³, ja sitä koskeva säännös oli jo alkuperäisessä oikeudenkäymiskaassa.

- Nyt indeksi viittaa vain yhteen, edeltävään sanaan
- (huom. myös pilkku ja-sanan edessä, koska jälkimmäisellä lauseella on oma subjekti)

Kanteen muuttamista koskevaa kieltoa nimitetään kanteenmuutoskielloksi,⁴ ja sitä vastaava säännös on myös oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettussa laissa.

- Tässä indeksi viittaa virkkeen ensimmäiseen lauseeseen.

***Jokela* on todennut, että ”[k]anteenmuutoskiellosta säädetään oikeudenkäymiskaassa”.**

² Ks. mainitusta säännöksestä tarkemmin *Jokela* 2009 s. 136.

³ Ks. tämän termin eri kehitysvaiheista *Jokela* 2009 s. 136.

⁴ Ks. kanteenmuutoskiellosta lähemmin *Jokela* 2009 s. 136.

- Tällaisessa merkintätavassa on kyse siitä, että Jokelan alkuperäinen lause on alkanut isolla alkukirjaimella. Kun kuitenkin lainaus on otettu oman tekstin sisään, merkitään oman lauserakenteen mukaisesti pienellä alkukirjaimella.
- Oikeustieteilijöiden nimet kursivoidaan leipätekstissä, kun nimi mainitaan ensimmäisen kerran. Sen jälkeen ei kursivointia. Alaviitteissä lähteiden nimet kursivoidaan.